

IPM Rattenbeheersing

Inhoud:

1. Bestuur keurt raming en begroting goed
2. Wisseling in het Centraal College van Deskundigen
3. Overgangperiode versie 3.0 bijna afgelopen
4. Ctgb stelt criteria handboek IPM-knaagdierbeheersing vast
5. Uitkomst KNB event
6. Opdracht "optimalisatie IPM-aanpak"
7. IPM-aanpak versus terugkomverplichting
8. Afspraken tussen opdrachtnemer en -gever
9. Bijscholing auditors
10. Debat Tweede Kamer over dierenwelzijn
11. Aanpak van stalbranden

1. Bestuur keurt raming en begroting goed

Het bestuur van de stichting KPMB heeft eind vorig jaar de raming 2018 en begroting 2019 goedgekeurd. Geïnteresseerden kunnen deze opvragen bij het secretariaat (kpmb@kpmb.nl). Het afgelopen jaar is met een positief resultaat afgesloten. Het resultaat zal worden gebruikt om op termijn de leningen van de brancheorganisaties PLA..N en NVPB af te lossen. Het bestuur heeft besloten de bijdrage in 2019 met twee procent te verhogen. Het overzicht met de jaarlijkse bijdragen voor de deelnemers en de certificerende instanties is beschikbaar via de website ([klik hier](#)).

2. Wisseling in het Centraal College van Deskundigen (CCvD)

Om een kwaliteitssysteem goed te laten functioneren, is een evenwichtige samenstelling van een College essentieel. Om dit op een deskundige en onafhankelijke wijze te organiseren, is een speciaal CCvD samengesteld, waarin belanghebbende partijen zitting hebben. Het CCvD behandelt het certificatieschema IPM Rattenbeheersing, bespreekt daarbij de normvoorschriften en andere officiële documenten en neemt besluiten om wijzigingen door te voeren. Het college heeft Jaron Weijel (Rentokil) benoemd als lid en volgt hiermee Dio Naaktgeboren op.

3. Overgangperiode versie 3.0 bijna afgelopen

In september jl. zijn de versies 4.0 gepubliceerd van het certificatieschema en interpretatiedocument IPM Rattenbeheersing. In de KPMB-nieuwsbrief ([klik hier](#)) zijn de belangrijkste wijzigingen gecommuniceerd. De vastgestelde overgangstermijn van 6 (zes) maanden loopt per 31 maart 2019 af. Vanaf dat moment wordt de audit alleen nog uitgevoerd op basis van de genoemde documenten versies 4.0.

4. Ctgb stelt criteria handboek IPM-knaagdierbeheersing vast

In oktober vorig jaar maakte het Ctgb bekend (zie [persbericht](#)) dat het gebruik van middelen tegen ratten en muizen op basis van anticoagulantia (bloedverdunners) in de toekomst voorbehouden is aan gecertificeerde professionals. Zowel binnen als buiten mogen ze dan alleen volgens een strikt geïntegreerd plaagdierbeheerssysteem (IPM) worden toegepast.

Vervolgens heeft het Ctgb eind vorig jaar de voorwaarden vastgesteld ([klik hier](#)) waaraan een integraal IPM systeem knaagdierbeheersing dient te voldoen. Deze roepen bij KPMB enkele vragen op en die zijn voorgelegd aan het Ctgb. Verschillende voorwaarden zijn door het Ctgb wel erg strak geformuleerd. Soms is dit positief maar biedt weinig ruimte voor een nadere invulling die mogelijk beter werkt.

In verschillende artikelen in vakbladen, zoals PCN en Dierplagen, is aandacht besteed aan deze beslissingen van het Ctgb. De stichting KPMB is o.a. beheerder van het handboek 'Beheersing van rattenpopulaties om gebouwen en voedselopslagplaatsen' en het certificatieschema IPM Rattenbeheersing. De kennis en ervaringen die de afgelopen jaren hiermee zijn opgedaan wil KPMB benutten. Daarnaast willen we ook de gedane investeringen benutten en de leerlessen gebruiken om verbeteringen te realiseren. Tijdens het KNB event (zie hieronder) zijn duidelijke signalen afgegeven die verwerkt moeten worden om de IPM-aanpak te doen slagen. De stichting KPMB heeft dit meegenomen in een voorstel dat besproken wordt met diverse partijen. KPMB hoopt z.s.m. met de uitwerking hiervan aan de slag te kunnen gaan.

5. Uitkomst KNB event

KNB staat voor: Kennisnetwerk Biociden. Het KNB is een kennisnetwerk rondom biociden van partners, zoals producent, handelaar, professionele gebruiker, medewerker van overheidsinstellingen of consumentenorganisaties. Het KNB is agenderend, maar niet beleidsvormend.

Tijdens het KNB event '[Integrated Pest Management bij knaagdierbeheersing](#)' waren zo'n 150 personen aanwezig, waarvan veel vertegenwoordigers namens plaagdiermanagement bedrijven met een grote mate van betrokkenheid bij het onderwerp (zie: [verslag KNB event](#)). Dit leverde soms felle/soms stevige reacties en discussies op over de wijze waarop omgegaan wordt met de IPM-aanpak. Men is het erover eens dat een plan- en bronmatige aanpak kan werken en dat hier het certificatieschema IPM Rattenbeheersing aan bijdraagt. Het belang van het waarborgen van een IPM aanpak wordt groter geacht dan alleen het waarborgen van een verantwoord gebruik van rodenticiden. Maar de tijd dat dit nu loopt is nog beperkt en het vereist veel inspanning en samenwerking. Hiervoor moet aan beide kanten van de tafel kennis van zaken zijn (is nog vaak niet het geval) en regie in de uitvoering (meerdere partijen zijn hierbij betrokken en wie moet dan de regie op zich nemen?). De opdrachtgever was tijdens het KNB-event een grote afwezige en de agrarische sector was ook maar heel beperkt vertegenwoordigd. De opdrachtgever is ook vaak afwezig bij de uitvoering van IPM of neemt zijn verantwoordelijkheid niet. Dit is regelmatig de situatie bij gemeenten, woningcorporaties, waterschappen, etc. Het belang om de koepelorganisaties van deze partijen er beter bij te betrekken werd groot geacht.

Tijdens het event heeft KPMB een workshop “Certificering in de plaagdiermanagementsector” georganiseerd. Mogelijke verbeteringen die door de deelnemers aan de orde zijn gesteld, kan je verdelen tussen: verbeteringen *binnen* en *buiten* het certificatiesysteem.

- Deelnemers hebben als mogelijke verbeteringen buiten het certificatieschema genoemd: Brede verontwaardiging en grote frustratie over het ontbreken van handhaving, deskundigheid en bekendheid bij de opdrachtgever over de wetgeving op dit terrein. Mede hierdoor wordt er een ongelijk speelveld ervaren. Opgemerkt is dat op etiketten IPM stappen staan opgenomen die de ruimte voor de professional nodeloos beperkt. De zorg is uitgesproken dat door het nieuwe Ctgb beleid de inzet van illegale middelen toeneemt als een grotere groep gebruik gaat maken van webshops e.d. en de verwachting uitkomt dat handhaving hierop niet zal plaatsvinden.
- Deelnemers hebben als mogelijke verbeteringen binnen het systeem genoemd: Het beperken van te grote interpretatieverschillen (als voorbeeld een noodsituatie) en nog eens kritisch kijken naar de administratieve ballast; vermindering rompslomp. Aandacht is gevraagd voor bijvangsten van niet-doelwit soorten.

6. RIVM voert opdracht “optimalisatie IPM-aanpak” uit

Het RIVM heeft een organiserende en ondersteunende rol en levert de coördinator van het KNB (zie hiervoor; uitkomst KNB event). In opdracht van het ministerie van IenW zal het RIVM nagaan hoe de IPM-aanpak knaagdierbeheersing kan worden geoptimaliseerd. De uitkomst van het event zal het RIVM hiervoor gebruiken. Eén van de doelen is tevens om aanbevelingen te doen die KPMB kan gebruiken bij de ontwikkeling van IPM-knaagdierbeheersing.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

7. IPM-aanpak versus terugkomfrequentie

Het secretariaat blijft vragen ontvangen over het toepassen van een terugkomfrequentie in relatie tot een gecertificeerde IPM aanpak. De variatie in normen en etiketten kan verwarring veroorzaken en is dan ook een verklaring voor veel van deze vragen. Hieronder zetten wij e.e.a. voor u op een rij.

In z'n algemeenheid kan je stellen dat er altijd een bepaalde terugkomfrequentie moet worden toegepast. Maar op dit moment geldt voor de bestrijding van ratten om gebouwen en voedselopslagplaatsen (buitengebruik) een ander regime dan voor het binnengebruik en bestrijding van muizen. Op de etiketten van toegelaten middelen voor het 'buitengebruik' staat aangegeven dat bedrijven gecertificeerd moeten zijn voor IPM-Rattenbeheersing op basis van een handboek dat voldoet aan de eisen zoals die zijn vastgesteld en gepubliceerd door het Ctgb. De professionaliteit van de gebruiker is hierbij één van de uitgangspunten en er geldt in principe geen vast aantal dagen voor een terugkomfrequentie.

Hiervoor staat 'in principe' omdat de wettelijke etiketteksten altijd leidend zijn en de toelatingsinstanties in Europa (zoals het Ctgb) in een overgangperiode zitten van een nationale- naar een Europese beoordeling en etiketten. Nationaal gold het wettelijk gebruiksvoorschrift (WG) en Europees het Summary of Product Characteristics (SPC).

In het SPC is het onderscheid tussen binnen- en buitengebruik niet in alle gevallen opgenomen en wordt een termijn van 3 dagen (terugkomverplichting) nog wel eens genoemd. De inschatting van het Centraal College van Deskundigen (CCvD) is dat circa 95% van de nieuwe etiketten al een juiste verwijzing naar IPM-Rattenbeheersing bevat. Van belang blijft om alert te zijn op de omschrijving in de wettelijke etiketteksten.

Dezelfde biociden kunnen soms ook gebruikt worden voor de bestrijding van muizen en ratten binnen (binnen gebruik) gebouwen. Hiervoor geldt nog geen handboek en bedrijfscertificering en daarom worden op de etiketten meer richtlijnen gegeven voor die toepassingen, waaronder bijv. een terugkomfrequentie van een x-aantal dagen. Deze voorschriften op de verpakking dienen uiteraard te worden gevolgd. Aanvullende informatie gewenst? Lees: [antwoord op vraag 8 in de lijst met veel gestelde vragen](#).

8. Afspraken tussen opdrachtnemer en -gever

Goede afspraken tussen opdrachtnemer en -gever zijn essentieel voor een goede IPM-aanpak. De huidige interpretatie van het CCvD is als volgt: Een opdrachtnemer kan beperkt afspraken maken met een opdrachtgever, bijvoorbeeld dat de opdrachtgever controleert of een rat of muis in de klem/val is gevangen. Om onjuiste informatie rondom de druk van plaagdieren te voorkomen mag de opdrachtgever geen verdere detectie- en analysehandelingen verrichten. De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de correcte uitvoering van de bestrijding en die zal moeten kunnen aantonen dat die bestrijding op de juiste wijze heeft plaatsgevonden. Bij het omgaan met en uitzetten van rodenticiden dienen (met in achtname van bovenstaande) de voorschriften op de verpakking gevolgd te blijven worden. Dus voor producten met uitsluitend professionele gebruikers mag een particuliere/niet vakbekwame opdrachtgever zelf geen handelingen uitvoeren met deze producten. Lees ook: [de lijst met veel gestelde vragen](#).

9. Bijscholing auditors

Deskundigheid van de auditors die op de locaties nagaan of bedrijven conform de norm werken, is van groot belang. Auditors moeten aantoonbaar aan verschillende eisen voldoen om hun kwalificatie te verkrijgen, die nodig is om te kunnen auditen. Nu we een paar jaar bezig zijn, is er een behoefte ontstaan om de huidige auditors periodiek te scholen. Tevens is vastgesteld dat er een beperkte instroom van nieuwe auditors is.

Voorgesteld is om de periodieke scholing van de huidige auditors te combineren met (deels) de opleiding van nieuwe auditors. Het CCvD heeft besloten om hiervoor een zin toe te voegen aan artikel 1.5 van het interpretatiedocument, zijnde: "Auditors hebben een periodieke opleiding nodig om hun kwalificatie, conform normvoorschrift 1.5c, te behouden. Auditors dienen ten minste eens in de drie jaar deel te nemen aan de jaarlijks door KPMB aangeboden "opleidingsdag auditors IPM Rattenbeheersing". KPMB informeert alle erkende certificerende instanties hiervoor tijdig".

10. Debat Tweede Kamer over dierenwelzijn

Tijdens het recent gehouden debat in de Tweede Kamer over dierenwelzijn is tevens gesproken over plaagdierbeheersing, met name op agrarische (vee)bedrijven. Onderdeel daarvan was de rol van de agrariër bij de uitvoering van een IPM-aanpak. De voorstellen liepen sterk uiteen, waarbij partijen hebben gepleit voor geen enkele rol voor de agrariër tot meer ruimte hierin voor de agrariër. KPMB staat voor een eenduidige waarborging van IPM-knaagdierbeheersing, waarin ruimte is voor een goede samenwerking tussen opdrachtgever en -nemer op basis van heldere en transparante afspraken. Voer voor nader overleg. Zie ook hieronder; Aanpak van stalbranden.

11. Aanpak van stalbranden

Onlangs heeft het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) via een [brief](#) de Tweede Kamer geïnformeerd over de aanpak van stalbranden. Het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) heeft onderzoek gedaan naar het voorkomen van stalbranden én gekeken naar het actieplan stalbranden wat “quick wins” zijn om meer zicht te krijgen op de oorzaken van stalbranden. In de meeste gevallen kan de oorzaak van een brand niet worden achterhaald. Uit de registratie van oorzaken tot nu toe blijkt dat problemen met de elektriciteit en kortsluiting de belangrijkste oorzaken van stalbrand zijn. Daarnaast ontstaan branden door menselijk handelen. Andere oorzaken zijn zelfontbranding van machines, broei van hooi/stro/mest en in een enkel geval is het vermoeden dat het ging om een blikseminslag.

Verder wordt in het kader van het “[Actieplan Brandveilige Veehallen 2018-2022](#)” door de veehouderijsectoren onderzocht welke maatregelen nog meer mogelijk zijn bij bestaande stallen om de kans op een brand te verkleinen. De minister noemt in haar brief specifiek de relatie tussen kortsluiting en het aanvreten van kabels door knaagdieren als aandachtspunt. In het actieplan zelf wordt in paragraaf 3.5 aandacht besteed aan de knaagdierbestrijding. De toename van de zwarte rat baart de veehouderijsectoren zorgen. Tevens wordt opgemerkt dat de juiste wering belangrijk is en dat het belang van een geborgde Integrated Pest Management (IPM) wordt onderschreven. Met het actieplan willen de partijen deelname aan de bedrijfscertificering IPM-Rattenbeheersing stimuleren. Ook LTO-Nederland heeft zich uitgesproken om meer aandacht te besteden aan knaagdierbestrijding omdat aangevreten kabels ook een reden kunnen zijn van kortsluiting met een eventuele brand als gevolg.

Om het aantal stalbranden te verminderen heeft het Rijk in het regeerakkoord opgenomen om met verzekeringsmaatschappijen en sectoren afspraken te maken over het opzetten van een kwaliteitssysteem voor knaagdierbestrijding. In de CCvD-vergadering is opgeroepen dat voorkomen moet worden dat op verschillende plekken wordt gewerkt aan een waarborging van een IPM-knaagdierbeheersing. De stichting KPMB zal zich hiervoor inspannen, onder meer door hier een bijdrage aan te leveren tijdens gesprekken met ministeries en sectoren. Wordt vervolgd!